

Perhehoito – tavallista, mutta erityistä!

Perhehoitoliitto toimii turvatakseen mahdollisimman monelle huolenpitoa tarvitsevalle oikeuden ja mahdollisuuden elää perheessä. Kodin ulkopuolisista hoitomuodoista vain perhehoito voi tarjota perheen, pysyvät sijaisvanhemmat tai perhehoitajat sekä tavallisen perhe-elämän ja perheen jäsenyyden. Lasten elämässä näitä elämän ja arjen merkittäviä tekijöitä on jo pitkään pidetty tärkeinä, jopa itsestään selvyyksinä. Mutta mikä painoarvo annetaan tavalliselle ja turvallisle perhe-elämälle aikuisten hoidossa?

Kun yksin eläminen ei ole vaikkapa vanhukselle mahdollista, tulisiko kunnan tarjoamien palvelujen joukossa olla myös mahdollisuus perhehoitoon? Läheisillä ja pysyvillä ihmissuhteilla on merkityksensä myös aikuisten hoitomuodoissa. Esimerkiksi vanhukselle, vaikkei hänellä olisikaan muistihäiriötä, saattaa olla vaativaa oppia tuntemaan kaikki hoitajansa. Kuuluminen perheeseen, kodin tuntu ja pieni läheispiiri ovat myös aikuisten perhehoidon tärkeitä ja jopa kuntouttavia hoidon elementtejä.

Perhehoidon erityisyys syntyy nimenomaan sen tavallisuudesta. Valitettavasti tätä perhehoidon vahvuutta ei aina tunnista riittävästi edes lastensuojelussa. Perhehoidon ja sijaisvanhemmuuden erityisyydestä kiinnostuneille voin lämpimästi suositella Nuorten Ystävien julkaisemaa **Pirjo Vähämaan** tutkimusta *Tavallisuutta epätavallisissa olosuhteissa. Lastensuojelun perhesijoituksen onnistuminen sosiaalityön kokemustietona*.

Myös sopimusmuodoltaan toimeksiantosuhteinen perhehoito on erityistä. Lähtökohtaisesti vapaaehtoinen, mutta kunnille lakisääteinen, yksityisessä perheessä tapahtuva perhehoito saatetaan edelleen sekoittaa yksityisrytityyteen.

Useimpien ihmisten mielessä perhehoito liittyy edelleen lapsiin ja tunnetaan jo suhteellisen hyvin sijaisvanhemmuutena. Sen sijaan jopa nuorten perhehoidon käytön lisääntyminen herätti alkuun epäilyjä. Ei siis ihme, että vanhusien perhehoidosta käydyssä keskustelussa on noussut esiin myönteisen kiinnostuksen ja innostuksen rinnalla myös hoitomuodon kyseenalaistavia kannanottoja. Hyvä näin! Nyt on tärkeää, että pystymme käymään avointa keskustelua. Meillä Perhehoitoliitossa on käytössä paljon tietoa, ja ennen kaikkea kuulemme myös perhehoidon kokijoiden ja tekijöiden arvokasta kokemustietoa.

Perhehoitoliiton tämän vuoden toimintasuunnitelman yhtenä painopistealueena on tiedotus. Tietoa tarvitaan laajasti, mutta erityisesti päätöksenteon eri tasoilla, jotta hallitusohjelman mukaisesti sijaishuollon painopiste siirtyy perhehoitoon, lainsäädäntö kehittyy, perhehoitajien toimintaedellytykset paranevat ja perhehoito saadaan yhdeksi todelliseksi vaihtoehdoksi myös vanhusien hoidossa.

*Pirjo Hakkarainen
toiminnanjohtaja*

Familjevård – vanligt men speciellt

Familjevårdsförbundet verkar för att för så många hjälpbehövande som möjligt trygga rätten och möjligheten att leva i en familj. Av alla olika vårdformer utanför hemmet är det bara familjevården som kan erbjuda en familj, bestående fosterföräldrar eller familjevårdare samt ett vanligt familjeliv och medlemskap i en familj. I barns liv har dessa faktorer, som är betydelsefulla för hela livet och vardagen, redan länge ansetts vara viktiga t.o.m. självklara. Men vilken tyngd ger man åt ett vanligt och tryggt familjeliv i vården av vuxna?

När det inte är möjligt t.ex. för en äldre att leva ensam borde det då bland de tjänster som kommunen erbjuder även finnas möjlighet till familjevård? Nära och bestående människorelationer har betydelse också i vårdformer för vuxna. Det kan t.ex. vara krävande för en äldre,

fastän han/hon inte har minnesstörningar, att lära känna alla sina vårdare. Att få höra till en familj, hemkänsla och en liten krets av närstående personer kan också inom familjevård för vuxna vara viktiga och t.o.m. rehabiliterande moment i vården.

Det speciella i familjevården föds just genom att den är så vanlig. Tyvärr erkänns inte den här styrkan i familjevården alltid tillräckligt ens inom barnskyddet. För den som är intresserad av familjevård och det speciella i fosterföräldraskapet kan jag varmt rekommendera **Pirjo Vähämaas** forskningsrapport (*Tavallisuutta epätavallisissa olosuhteissa. Lastensuojelun perhesijoituksen onnistuminen sosiaalityön kokemustietona*).

Också till sin avtalsform är uppdragsavtalsbaserad familjevård något speciellt. Primärt frivillig, men för kommuner lagstadgad familjevård som äger rum i en privat familj kan blandas fortfarande lätt med privat företagsamhet.

För de flesta människor hänför sig familjevården fortfarande till barn och igenkänns redan relativt barn som fosterföräldraskap. Däremot väckte ökad användning av familjevård för ungdomar till en början misstänksamhet. Det är inte underligt att i den diskussion som har förts angående familjevård för äldre, vid sidan av ett positivt intresse och entusiasm, det är även har hörts åsikter som ifrågasätter den här vårdformen. Det är bra! Nu är det viktigt att vi kan föra en öppen diskussion. Vi inom Familjevårdsförbundet har till vårt förfogande kunskap och framför allt så får vi värdefull erfarenhetsbaserad kunskap av dem som upplever och förverkligar familjevård.

I Familjevårdsförbundets verksamhetsplan för det innevarande året är ett av tyngdpunktområdena information. Vi har ett vidsträckt behov av kunskap men speciellt behövs kunskap på olika nivåer av beslutsfattande så att tyngdpunkten i vården utanför hemmet flyttas till familjevård i enlighet med regeringsprogrammet, att lagstiftningen utvecklas, att familjevårdarnas verksamhetsmöjligheter förbättras och att familjevården blir ett verkligt alternativ också i vården av äldre.

*Pirjo Hakkarainen,
verksamhetsledare*

Översättning Marjatta Weckström